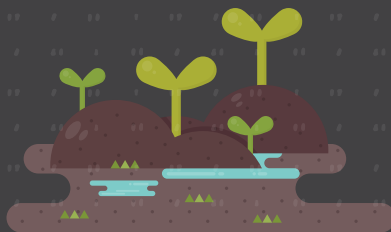

U SUSRET RAZVOJU
ORGANSKE POLJOPRIVREDE U
ZLATIBORSKOM,
RAŠKOM I PODUNAVSKOM OKRUGU

2017/2018

U SUSRET RAZVOJU ORGANSKE POLJOPRIVREDE U ZLATIBORSKOM, RAŠKOM I PODUNAVSKOM OKRUGU

KORISNE INFORMACIJE ZA POLJOPRIVREDNE
PROIZVOĐAČE I PROIZVOĐAČICE

ZAKONSKI OKVIR ZA ORGANSKU PROIZVODNJU

Pravila organske poljoprivredne proizvodnje propisuju, i svi organski proizvođači moraju poznavati:

Zakon o organskoj proizvodnji Republike Srbije (koji se primenjuje od 2011. godine)

Pravilnik o kontroli i sertifikaciji u organskoj proizvodnji i metodama organske proizvodnje (2011.)

Pravilnik o dokumentaciji koja se dostavlja ovlašćenoj kontrolnoj organizaciji radi izdavanja potvrde, kao i o uslovima i načinu prodaje organskih proizvoda (2016.)

Instrukcija kojom se utvrđuju uslovi za proizvodnju, kontrolu i sertifikaciju organskih proizvoda koji se izvoze za tržište Evropske unije (2013.)

Zakon o organskoj proizvodnji reguliše:

Načine organske proizvodnje

Kontrolu i sertifikaciju organskih proizvoda

Obeležavanje organskih proizvoda

Preradu, skladištenje, transport

Promet, uvoz i izvoz

VREME POTREBNO ZA DOBIJANJE ORGANSKOG SERTIFIKATA

Poljoprivredna gazdinstva čije parcele ili objekti nisu bili izloženi hemijskim sredstvima u poslednje tri godine mogu dobiti organski sertifikat, po skraćenoj proceduri, za godinu dana. Dokaze o

1 do 3 godine

tome vam, na primer, može dati Poljoprivredna savetodavna i stručna služba ili lokalna samouprava. Konverzija, odnosno prelazak iz uobičajenog načina uzgoja na organski uzgoj, obično traje do tri godine. Tokom te tri godine proizvođači se navikavaju na novi način proizvodnje i uče o procedurama, u čemu im pomaže kontrolna organizacija koju odaberu. Spisak ovlašćenih kontrolnih organizacija, kao i mnoga druga korisna dokumenta, moguće je pronaći na posebnoj stranici Grupe za organsku proizvodnju pri Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije, putem internet prezentacije:

http://www.dnrl.minpolj.gov.rs/lat/o_nama/organska.html

Organske proizvode možete proizvoditi na sopstvenom gazdinstvu koje će celo proći proces konverzije, na određenim delovima gazdinstva, ili na iznajmljenoj parceli koja možda nije hemijski tretirana u poslednje tri godine što će vam omogućiti skraćenu proceduru za dobijanje sertifikata.

KONVENCIONALNA

proizvodnja je poljoprivredna i druga proizvodnja koja nije organska – to je proizvodnja u kojoj se obično koriste hemijska sredstva za uzgoj biljaka i životinja, ili u procesu prerade

KONVERZIJA

je prelazak sa konvencionalne proizvodnje na organsku proizvodnju u skladu sa zakonskim pravilima

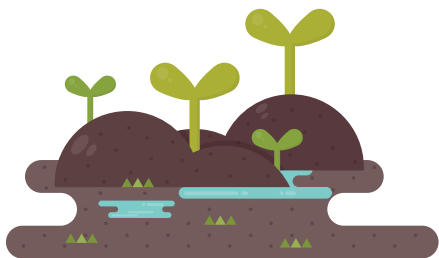

POTREBNI KORACI U PROCESU KONVERZIJE I ORGANSKE SERTIFIKACIJE

1. Pročitati zakon i pravilnike.
2. Tražiti ponudu od makar tri ovlašćene kontrolne organizacije, izabrati jednu kontrolnu organizaciju kojoj šaljete popunjen obrazac Prijave za kontrolu i sertifikaciju.
3. Potpisati ugovor sa kontrolnom organizacijom, uplatiti oko 200 evra za godinu dana za uslugu kontrole. Ovaj iznos se plaća svake godine. Postoje i posebne analize koje se povremeno plaćaju oko 100 evra. Za izvoz je sertifikat znatno skuplji. Tačne cene utvrđuje kontrolna organizacija u zavisnosti od toga šta prijavljujete za sertifikaciju.
4. Proučiti uputstva dobijena od kontrolne organizacije i postepeno uvoditi promene u poljoprivrednu proizvodnju: pripremiti plan proizvodnje, nabaviti dozvoljena semena / dozvoljene preparate, beležiti način uzgoja i korišćena sredstva na posebnim formularima, čuvati račune od kupljenih proizvoda, izdavati potvrde za prodatu robu, i slično. Čuvati svu dokumentaciju u posebnoj fascikli ili kutiji, imati je na raspolaganju kada se kontrolna organizacija najavi i dođe u kontrolu poslovanja.

KONTROLNA ORGANIZACIJA
je pravno lice koje kontroliše i savetuje
proizvođače, i izdaje organske sertifikate

5. Kontrola traje oko 4 - 6 sati i sastoji se od fizičkog pregleda imanja odnosno parcela koje su u procesu konverzije, i pregleda sve dokumentacije. Kontrolor/ka izdaje izveštaj koji opisuje zatečeno stanje i sadrži uputstva za uana-pređenje procesa proizvodnje (ako neki uslovi rada još uvek nisu usaglašeni

sa pravilima organske proizvodnje). Preporuke za unapređenje kontrolor/-ka daje i usmeno tokom procesa kontrole.

Sa kontrolnom organizacijom ostajete u kontaktu putem telefona i elektronske pošte ako vam je potrebna pomoć.

6. Izdavanje potvrde odnosno dobijanje organskog sertifikata, nakon što poljoprivredno gazdinstvo ispuni sve propisane uslove i dobijanje prava za korišćenje znaka da je proizvod organskog porekla.

ORGANSKI PROIZVOD

je samo onaj proizvod koji ima organski sertifikat. ORGANSKA PROIZVODNJA koristi prirodna sredstva (prirodna đubriva i prirodnu zaštitu biljaka i životinja), dok su zabranjena veštačka đubriva, hormoni, antibiotici, genetski modifikovani organizmi i drugo.

NA ŠTA MORATE BITI SPREMNI

ADMINISTRACIJA, odnosno beleženje podataka i prikupljanje različitih dokumenata povezanih sa proizvodnjom vrlo je važan deo u procesu dokazivanja organske proizvodnje. Administracija oduzima vreme, važno je da imate volje da prikupljate račune, ugovore i da beležite informacije o procesu proizvodnje. Razmislite i o tome da vam neka druga osoba može pomoći u tom poslu, od članova domaćinstva, preko volontera/ki, do mogućnosti da se priključite nekoj zadrugi ili udruženju koje vam u tom poslu mogu pomoći.

OZBILJNOST U POSLOVANJU. Striktna primena isključivo dozvoljenih sredstava i semena bez trunke hemijskih i nedozvoljenih sredstava.

Ukoliko upotrebljavate nedozvoljena sredstva izgubićete sertifikat i obnova sertifikata je tada mnogo teža ili čak nemoguća. Organska proizvodnja znači krajnju ozbiljnost u poštovanju propisa, dozvoljenih sredstava, ali i najveću ozbiljnost u samom vođenju gazdinstva i poslova na gazdinstvu.

SARADNJA. Ukoliko nemate dovoljne prinose, a birate izlazak na veće tržište, saradnja sa drugim proizvođačima/cama je neophodna. Razmislite da li ste osoba koja voli i može da saraduje sa drugim ljudima.

KORISTI ORGANSKE POLJOPRIVREDE

Organska poljoprivreda donosi koristi za zdravlje ljudi, kako poljoprivrednih proizvođača i proizvođačica, tako i kupaca. Zemlja, voda i vazduh postaju čistiji i zdraviji, i sami poljoprivredni proizvodi su bezbedniji za upotrebu. Međutim, za poljoprivrednike i poljoprivrednice, vrlo je važno da organske proizvodnja donosi i veće finansije za gazdinstvo. Sve ovo omogućava da pokrenuti poslovi u poljoprivredi budu održivi i nakon dugog niza godina, kao i da sam život u selima bude održiv (da ljudi ne napuštaju sela).

ZDRAVLJE LJUDI

ČISTA PRIRODA

VIŠE ZARADE ZA PROIZVOĐAČE/ICE

Za nekoliko godina u Srbiji, broj organskih proizvođača značajno je porastao. Međutim, u Zlatiborskom, Raškom i Podunavskom okrugu ima svega 18 sertifikovanih subjekata. Uglavnom je u pitanju biljna proizvodnja i prerada. Pčelarstvom se bavi jedan sertifikovani

proizvođač. Nema organske stočarske proizvodnje. Navedeni broj uključuje i četiri grupna sertifikata, koji broje veći broj gazdinstava.

PRODAJA PROIZVODA

Zbog nepovoljnog lokalnog tržišta i kratkog roka trajanja svežih organskih proizvoda, organskim proizvođačima u Zlatiborskom, Raškom i Podunavskom okrugu preostaje i mogućnost prerade i prodaje na udaljenijim i bolje razvijenim tržištima, kako u zemlji tako i u inostranstvu. Do sada su skoro svi organski proizvodi bili izvezeni u zemlje Evropske unije (i to najviše sveže i smrznuto voće). Međutim, u periodu konverzije odnosno prilagođavanja, pre nego što se dobije organski sertifikat, poslovni plan može podrazumevati i prodaju direktno na gazdinstvu, preradu za poznate kupce, otkup zajedničke tezge više proizvođača/ica na lokalnim pijacama, prodaju u seoskom turizmu i drugo.

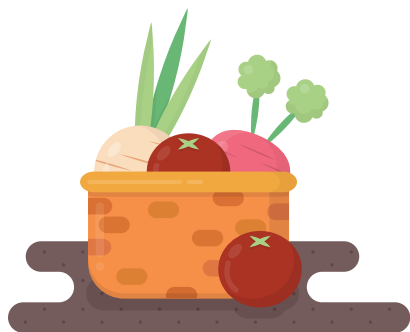
Prodajna cena organskih proizvoda je viša od cene konvencionalnih - kod mlečnih proizvoda za 30%, kod voćnih sokova i džemova čak do 200-300%.

U Srbiji se na tržištu prodaju uglavnom uvozni organski proizvodi, najčešće prerađeni.

Srpski organski proizvodi se uglavnom izvoze u zemlje Evropske unije, najviše u Nemačku.

Važno je znati da dobar proizvod mora pratiti i dobro pakovanje.

U procesu učenja o organskom uzgoju, proizvođači mogu biti deo grupnog sertifikata i prodavati lokalnim hladnjačama ili firmama za preradu hrane (zarada je manja u slučaju grupnog sertifikata, ali je prodaja lakša). Ukoliko proizvođači nisu spremni da sami organizuju preradu proizvoda, uvek postoji moćnost saradnje sa lokalnim radionicama za preradu proizvoda. Nakon dobijanja sertifikata i kada se proizvodnja razvije, moguće je izabrati i druge načine prodaje, na primer prodaju u trgovinskim lancima u zemlji ili inostranstvu.

Ne zaboravite nestabilnost tržišta u Srbiji i razmislite o tome da vam organska poljoprivreda bude dodatna delatnost na gazdinstvu, bez zanemarivanja već postojećih poslova. Na ovaj način smanjujete poslovni rizik, kako redovnih poslova tako i nove organske proizvodnje. Naravno, vaš biznis plan može podrazumevati i 100% organsko gazdinstvo!

ZARADA je veća kod organske proizvodnje iako su i ulaganja veća. Na primeru maline izračunata je za 40% viša godišnja zarada sa organskom malinom. Na organskom paradajzu se može zaraditi 55% više nego na konvencionalnom.

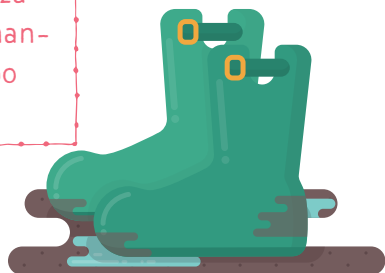
POMOĆ I INFORMACIJE

Korisno je redovno se raspitivati u lokalnim samoupravama, u službama za poljoprivredu, koje će u budućnosti uvoditi podsticajne mere za organsku poljoprivredu.

Za više informacija o organskoj poljoprivredi, prijavite se na **BESPLATNU** obuku "DAFF – Održiva i organska poljoprivreda" Udruženja Fenomena i partnera, putem telefona 065.230.5000 ili elektronske pošte: daff.fond@gmail.com

Polaznici/e obuke koji imaju najbolje planove za organsku proizvodnju dobiće mogućnost za finansijsku investiciju u iznosu do 64.000 dinara, po polazniku/ci.

 Fenomen IDA
Institucija za razvoj i razvojne politike
Institution for Development and Policy Slow Food[®]
Velika Plana Slow Food[®]
Gledic ORCA AKTIV florozone
center for environmental democracy

Projekat je podržan od strane Evropske unije kroz program "Održiva poljoprivreda za održivi Balkan: jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva za javno zastupanje i razvijanje politika na zapadnom Balkanu" kojim upravlja 'Organizacija za zaštitu i brigu o životinjama - ORCA' iz Beograda u ime partnerskog konzorcijuma: AKTIV (Kosovo*), CZIP (Crna Gora), FLOROZON (BJR Makedonija), IEP (Albanija). Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Udruženja Fenomena i partnera na projektu i ne odražava nužno i stavove Evropske unije, ORCA ili partnera u konzorcijumu. Više informacija na: www.sasb-eu.org

*Ovaj naziv ne utiče na stav o statusu i u skladu je sa UNSB 1244 i mišljenjem MSP o kosovskoj deklaraciji nezavisnosti.